

การปฏิบัติงานของครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

นายอวยพร ศรีภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

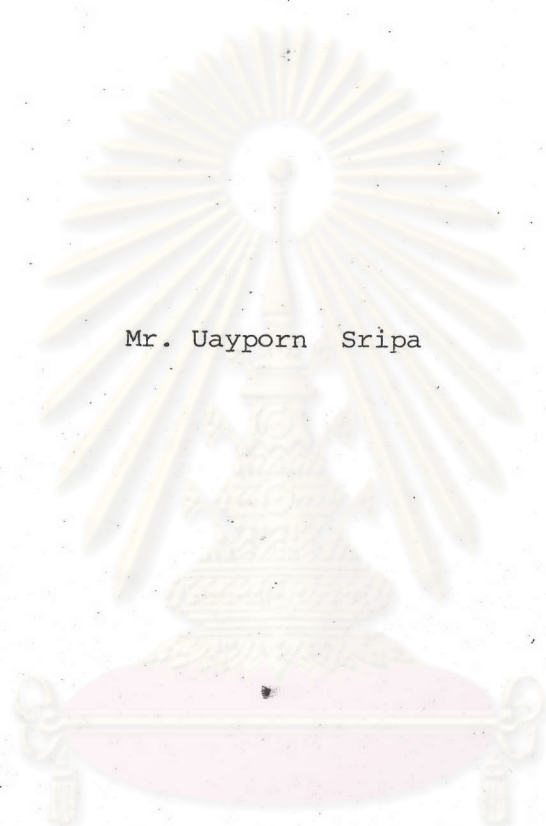
พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-462-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017148 117225822

THE PERFORMANCE OF WORK - ORIENTED AREA TEACHERS IN ELEMENTARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF BURI RAM PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION

Mr. Uayporn Sripa

ศูนย์วิทยทรัพยากร
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education

Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-462-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การปฏิบัติงานของครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

โดย

นายอวยพร ศรีภา

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณี ศิริโชติ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประกรรมการ
(ศาสตราจารย์ อ่ำไพ สุจริตกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณี ศิริโชติ)

24/๑๑/๖๕ 1๗๓

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เกต)

อวยพร ศรีภา : การปฏิบัติงานของครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ (THE PERFORMANCE OF WORK-
ORIENTED AREA TEACHERS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF BURI RAM PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.วรรณิ ศิริโชติ, 204 หน้า. ISBN 974-579-462-7

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ในด้านการจัดสภาพแวดล้อม และการจัดการ
เรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพใน 3 แขนงงาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และ
งานช่าง โดยมีตัวอย่างประชากรในการวิจัยคือ ครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ จำนวน 360 คน และ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสังเกต

ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
บริเวณโรงเรียนและในห้องเรียนพบว่า ครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ ได้จัดให้มีสถานที่ใน
การเรียนการสอนภาคปฏิบัติคือ แปลงเกษตร โรงฝึกงาน เรือนเพาะชำ ห้องปฏิบัติการกลุ่มงานและ
พื้นฐานอาชีพ แต่พบว่า ยังมีปัญหาอยู่มากคือ แปลงเกษตรยังไม่เพียงพอ การจัดให้มีป้ายนิเทศ กระดาน
ข่าวและการแสดงผลงานนักเรียนในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพต่อสาธารณชนซึ่งส่วนใหญ่ใช้วิธีจัด
นิทรรศการ ส่วนในห้องเรียนครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพใช้ผลงานนักเรียนในการตกแต่งห้องเรียน
มีการจัดมุมหนังสือ และป้ายนิเทศในห้องเรียน ส่วนการจัดตั้งชุมนุมหรือกลุ่มสนใจส่วนใหญ่ไม่ได้จัดตั้ง การ
ผลิตสื่อการสอนส่วนใหญ่ผลิตขึ้นใช้เองโดยใช้งบประมาณของทางราชการ (2) ด้านการจัดการเรียน
การสอนพบว่า ครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่เตรียมการสอนโดยการจัดทำบันทึกการสอนไว้
ล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ และมีการจัดเตรียมสื่อการสอนก่อนทำการสอน ส่วนวิธีสอนงานต่าง ๆ
พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงทั้ง 3 งาน โดยการสอนงานบ้าน ส่วนใหญ่เน้น
ทักษะและกระบวนการในการปฏิบัติงาน การวัดผลและประเมินผล ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีตรวจผลงานนักเรียน
โดยการใช้แบบจัดอันดับคุณภาพ ด้านปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในห้องเรียนพบว่า ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนใน
ทุก ๆ ด้าน

ศูนย์วิจัยและการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

UAXPORN. SRIPA : THE PERFORMANCE OF WORK-ORIENTED AREA TEACHERS
IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
BURIRAM PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSI.
PROF. WANNEE SIRICHOTE. 204 pp. ISBN 974-579 -462-7

The objective of this research is to study the performance of work-oriented area teachers in elementary schools under the jurisdiction of the office of Buriram Provincial Primary Education in terms of arrangement of environment and the instruction of three work-oriented area subjects, namely, housework, agricultural work, arts and crafts and manual labour, 360 work-oriented area teachers were used as the sample target group and made use of questionnaires and observations as tools for this research.

The research found that work-oriented area teachers in elementary schools under the jurisdiction of the Office of Buriram Provincial Primary Education have performed these various tasks.

1. The research found that in terms of organizing school and classroom environment, most work-oriented area teachers had arranged agricultural beds, workshops, greenhouses and work-oriented area laboratories. However, it was found that many problems still exist and there are still insufficient agricultural beds. Signposts, notice boards and students' works in work-oriented area subjects are presented to the public by way of organizing exhibitions. On the other hand, work-oriented area teachers have made use of student assignments to decorate the classrooms. Book corners and signboards have been put up in the classrooms but special interest groups and clubs have not been formed. Most of the teaching aids are made by the teachers, using the government budget.

2. The research found that in organizing teaching and learning, most of the work-oriented area teachers prepare lesson plans at least one week before hand and the teaching aids are also made prior to their teaching. As for the various teaching methods used, it was found that most teachers enable their students to gain actual practice from all three types of work. The teaching of housework places most of its emphasis on creating work habits whereas most agricultural work and crafts and manual labour emphasize on the skills and process of working. In terms of testing and evaluation, most teachers grade their students' assignments by judging them according to the quality of their work. As for classroom interaction between teachers and students, it was found that teachers interact well with their students in every aspect.

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่อคณาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ เรียบร้อยได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณิ ศิริโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความรู้ แนะนำ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ อ่ำไพ สุจริตกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เกษ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้แก้ไขปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์นี้ถูกต้องและมีคุณค่ายิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงด้วยความซาบซึ้งใจยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ช่วยตรวจสอบแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจน เป็น เครื่องมือที่สมบูรณ์

ขอขอบคุณครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ที่ให้ความร่วมมือโดยให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณวิภาดา ศรีภา ที่ให้ความช่วยเหลือและ เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ ด้วยความห่วงใย เสมอมา

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีของวิทยานิพนธ์นี้ เป็น เครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และผู้มีพระคุณ ที่ให้ชีวิตและ เลี้ยงดูจน เติบโต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
อวยพร ศรีภา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	9
ความเป็นมาของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	9
ความสำคัญของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ.....	10
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	13
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)	23
บทบาท หน้าที่ และการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา...	29
การปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	134
บรรณานุกรม.....	155
ภาคผนวก.....	162
ประวัติผู้เขียน.....	204

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงอำเภอ จำนวนโรงเรียนทั้งหมดและจำนวนที่เลือกได้.....	62
2	จำนวนแบบสอบถามที่สร้างและที่ได้รับกลับคืน.....	65
3	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม สถานภาพ.....	69
4	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม พื้นฐาน ประสบการณ์และความสนใจ.....	71
5	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม สภาพแวดล้อมที่จัดให้มีขึ้นในโรงเรียน.....	73
6	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามปัญหา ของการจัดสภาพแวดล้อมและวิธีการแก้ไข.....	76
7	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามการ จัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนและวิธีการในการจัด.....	78
8	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามการจัด ตกแต่งห้องเรียนและแหล่งอุปกรณ์ที่ใช้.....	80
9	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามการจัด ป้ายนิเทศหรือมุมความรู้.....	81
10	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามการจัด แสดงผลงานนักเรียนและวิธีการคัดเลือก.....	82
11	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามการจัด มุมหนังสือในห้องเรียน.....	83
12	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามแหล่ง ที่ได้มาของสื่อการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ.....	84
13	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามแหล่ง ที่มาของเงินทุนในการจัดซื้อและจัดหาสื่อการสอน.....	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามวิธีการในการจัดทำสื่อการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพที่ต้องผลิตขึ้นใช้เอง.....	86
15	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามสภาพของสื่อการสอนและวิธีการในการจัดการกับสื่อการสอนที่ชำรุด	87
16	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามวิธีการในการจัดเก็บสื่อการสอน.....	88
17	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามชนิดของเอกสารและวิธีการในการจัดทำ.....	89
18	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามปัญหาที่พบในการจัดทำเอกสาร.....	91
19	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามปัญหาที่พบในการจัดทำเอกสาร.....	92
20	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามการเผยแพร่ผลงานนักเรียนต่อสาธารณชนและวิธีการในการเผยแพร่ผลงาน.....	93
21	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามวิธีการในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ.....	94
22	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามการเชิญวิทยากรพิเศษมาบรรยายหรือสอนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม การสอนและหลักการคัดเลือกงานพิเศษอื่น ๆ มาสอน.....	96
24	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม จำนวนครั้งและสถานที่ที่ที่นำนักเรียนไปฝึกงานหรือดูงานนอกสถานศึกษา	97
25	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ที่แสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างปฏิบัติการสอน ของครูในโรงเรียน จำแนกตามลักษณะของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	98
26	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม กิจกรรมที่ปฏิบัติร่วมกัน.....	99
27	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม วิธีการให้การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน.....	100
28	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม วิธีการในการส่งเสริม สนับสนุนของชุมชน.....	101
29	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม วิธีการในการขอความร่วมมือจากชุมชน.....	102
30	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ก่อนทำการสอน.....	103
31	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม การจัดทำบันทึกการสอน.....	104
32	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม วิธีการเตรียมการสอน.....	105
33	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม วิธีการนำเข้าสู่บทเรียน.....	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
34	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามวิธีสอนงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง.....	107
35	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามความสำคัญในการจัดการ เรียนการสอน.....	108
36	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	109
37	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามสิ่งที่ควรคำนึงในการจัดการ เรียนการสอน.....	110
38	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามระดับความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเนื้อหา.....	111
39	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามประเภทของสื่อการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่ใช้.....	112
40	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามแหล่งที่ได้มาของสื่อการสอน.....	113
41	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามหลักการเลือกสื่อการสอนมาใช้ในการเรียน.....	114
42	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามวิธีการใช้สื่อการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	115
43	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามวิธีการในการประเมินความรู้นักเรียนก่อนทำการสอน.....	116
44	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตามวิธีการในการวัดและประเมินผลหลังการสอน.....	117

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
45	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม วิธีการประเมินผลงานภาคปฏิบัติของนักเรียน.....	118
46	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม แหล่งที่ได้มาของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล.....	119
47	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม การนำผลจากการวัดผลและประเมินผลกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ไปใช้ประโยชน์.....	120
48	จำนวนและร้อยละของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำแนกตาม พฤติกรรมสัมพันธ์ที่ปฏิบัติ.....	121

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย